

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

1. Από σελ. 122 «Το αφηγηματικό υλικό... διηγηματογραφίας».

- Διατηρεί τα ονόματα των πραγματικών προσώπων (π.χ. Αννιώ, Χρηστάκης, Μιχαλιός) και των τοπωνυμίων από την ιδιαίτερη πατρίδα του τη Βιζύη (π.χ. Καρσιμαχαλά).

- Παραθέτει στοιχεία για τον τρόπο ζωής και διασκέδασης των ανθρώπων της εποχής π.χ. γλέντι του γάμου με φαγητό, ποτό, μουσική και χορό.

- Καταγράφει αντιλήψεις των απλών ανθρώπων της εποχής π.χ. φόβος της κοινής γνώμης.

2. Από σελ 123 «Η αφήγηση... της λογοτεχνίας μας». Ενδεικτικά:

α) Αφήγηση σε α' ενικό πρόσωπο – τομή για την πεζογραφία της εποχής (ομοδιηγητικός αφηγητής και δραματοποιημένος) π.χ. «επανήλθον», «με ηρώτησε»...

β) Διαπλοκή του χρόνου της ιστορίας και του χρόνου της αφήγησης. Ο αφηγητής παραβιάζει τη φυσική σειρά κατά την οποία συνέβησαν τα γεγονότα.

π.χ. εγκιβωτισμένη αφήγηση της εξομολόγησης της μάνας ⇒ αναχρονία, αναδρομική αφήγηση.

γ) Το παιχνίδι της ενοχής και της λύτρωσης π.χ. «εκρέμασε την κεφαλήν ...τίνος εγκλήματος», «η αμαρτία είναι αμαρτία».

δ) Μυθιστορηματική πλαστικότητα των χαρακτήρων. Δε σκιαγραφεί αδρομερώς τους ήρωές του, όπως συνήθως συμβαίνει σ' ένα διήγημα, αλλά δημιουργεί ολοκληρωμένους χαρακτήρες π.χ. απόδοση της προσωπικότητας της μάνας, η οποία αφηγείται τη δική της ιστορία, αποκαλύπτει τα αμάρτημα της και καταθέτει τις ενοχές της.

ε) Δραματικές συγκρούσεις ⇒ Σύγκρουση μάνας και πατέρα αμέσως μετά τη συνειδητοποίηση του θανάτου του βρέφους.

3. Οι χαρακτήρες του Βιζυηνού διαγράφονται με αληθοφάνεια παρά το σύνθετο ψυχισμό τους. Συμπεριφέρονται απλά και ανεπιτήδευτα (π.χ. συναισθηματική σχέση ζευγαριού) μιλούν τη γλώσσα της ηλικίας, της μόρφωσης και του περιβάλλοντός τους (π.χ. «άντε βαλ' ακόμα κομμάτι δύναμη», «βρε βόδι»...).

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα αποδίδεται με λεπτομέρεια ο ψυχισμός και η συμπεριφορά τόσο της μάνας όσο και του πατέρα. Στη σκηνή του γλεντιού ο πατέρας παρουσιάζεται συναισθηματικός, περιποιητικός, στοργικός προς τη σύζυγό του. Ξεπερνάει τα πρότυπα του άνδρα της εποχής και τα αυστηρά πλαίσια της πατριαρχικής οικογένειας δείχνοντας να συμμερίζεται την κόπωση της γυναίκας του (π.χ. «θα στρώσω τα στρώματα ... τόσο πολύ»).

Η συμπεριφορά της μητέρας συμβαδίζει με τα στερεότυπα και τις αντιλήψεις της εποχής καθώς δείχνει καρτερικότητα, υποταγή και σεβασμό προς το σύζυγό της. (π.χ. «και είχε δίκιο ... κακό μου»).

Τέλος η ψυχοσύνθεση της φωτίζεται από την παθητική αποδοχή της πράξης της και το μη αναστρέψιμο χαρακτήρα του αμαρτήματος της.

- Ίδωμένοι με αγάπη.

Επανάληψη του ρήματος «κουράζομαι» («κουράσθης, κουράσθηκα, ξεκουράζομαι, κουρασμένη»).

⇒ επιθυμία του ώριμου αφηγητή – Γιώργη να μετριάσει την ευθύνη της προβάλλοντας ως δικαιολογία την κούραση για το θάνατο του βρέφους.

- ειδική ευαισθησία .

Η συναισθηματική φόρτιση, η ταραχή, απόγνωση των γονιών τη στιγμή που διαπίστωσαν το θάνατο του μικρού δηλώνονται με το πλήθος θαυμαστικών, την πρόταξη των ρημάτων και τη χρήση του διαλόγου.

- Ήρωες παθητικοί.

«Αλλά τι τα θέλεις! Η αμαρτία είναι αμαρτία»

«Ο θεός με τιμωρεί, γιατί δεν εστάθηκα άξια»

«Η μήτηρ μου εκρέμασε ... τίνος εγκλήματος»

«Αναστενάξασα βαθέως»

Θρησκοληψία της μάνας λόγω των αντιλήψεων της εποχής και της ενοχής της για την παιδοκτονία (Παθητικότητα που πηγάζει από το βάρος των τύψεων).

4. Ο πατέρας παρά την αγάπη και την κατανόηση που έδειχνε στη γυναίκα του, στο συγκεκριμένο απόσπασμα εξαιτίας της συναισθηματικής φόρτισης από τον απροσδόκητο θάνατο του βρέφους παραφέρεται και η συμπεριφορά του ευθυγραμμίζεται με τα παραδοσιακά πρότυπα της πατριαρχικής κοινωνίας. Ειδικότερα μόλις συνειδητοποιεί το τραγικό συμβάν δεν μπορεί να συγκρατήσει τον πόνο του. Για πρώτη φορά εξαπολύει βαρείς χαρακτηρισμούς προς τη γυναίκα του («βρε βόδι») στην οποία επιρρίπτει ευθύνες για την απώλεια του παιδιού.

(«Το πλάκωσες, γυναίκα, το παιδί μου». Χαρακτηριστική η χρήση της προσωπικής αντωνυμίας «μου»).

Βέβαια, η αντίδρασή του πηγάζει και από την επιθυμία του να προστατεύει τη Δεσποινιά από την κοινωνική κατακραυγή και το στιγματισμό, γεγονός που επιβεβαιώνει την αγάπη και τη στοργή του προς αυτήν («ε; τι φωνάζεις έτσι;...παιδί σου;»).

Αναλαμβάνει το ρόλο του ως αρχηγός της οικογένειας λειτουργεί δυναμικά και προστατευτικά προσπαθώντας να διαφυλάξει την τιμή της οικογένειάς του.

5. Στα δύο αποσπάσματα είναι εμφανείς οι ομοιότητες σχετικά με τη θέση της γυναίκας στις κλειστές παραδοσιακές κοινωνίες κατά τα τέλη του 19^{ου} αι.

- Αποκλεισμός της γυναίκας από την ενεργό κοινωνική ζωή ⇒ ευκαιρίες για ψυχαγωγία μόνο στα πλαίσια κοινωνικών εκδηλώσεων (π.χ. γάμοι, βαφτίσια).

- Περιορισμός των παντρεμένων γυναικών από τις οικογενειακές υποχρεώσεις («σαν όταν θα' ταν ανύπαντρη ή αρραβωνιασμένη», «αφού κορίτσι δεν μ' άφηκεν η γιαγιά σου να χαρώ»).

- Υιοθέτηση συγκεκριμένων κοινωνικών συμπεριφορών (στερεότυπα υποταγής, ευπρέπειας, σεμνότητας, καθορισμός ορίων στον τρόπο διασκέδασης).

- Εξάρτηση από το σύζυγο)π.χ. «της έδινε την άδεια», «Εμετάνοιωσα που σ' έβαλα και εχόρεψες τόσο πολύ»).

- Καταξίωση του άνδρα μέσω της γυναίκας (π.χ. χορευτικές ικανότητες, εξωτερική εμφάνιση, καλλιφωνία...).

Ωστόσο οι δύο λογοτεχνικές παρουσιάζουν με μικρές αποκλίσεις τη θέση της γυναίκας που εστιάζονται στα όρια της ελευθερίας της.

Η ηρωίδα του Καζαντζάκη είναι περισσότερο εξαρτημένη από το σύζυγο, ενώ ο Βιζυηνός δείχνει μεγαλύτερη στοργή και ανθρωπιά προς τη γυναίκα.